

Kontrollutvalget

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
22/168 - 23

Saksbeh.:
Erik-Andre Haavind, +47 95006752

Dato:
16.09.2022

Oppfølging etter rapport 11/2019 Økonomisk internkontroll i Oslo Havn KF

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har gjennomført en oppfølgingsundersøkelse etter rapport 11/2019 *Økonomisk internkontroll i Oslo Havn KF* jf. kontrollutvalgets vedtak 25. januar 2022 (sak 5). Undersøkelsen tilhører området *Virksomhetsstyring, digitalisering og informasjonssikkerhet i Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2020–2024* som bystyret behandlet 21. oktober 2020 (sak 283).

Kommunerevisjonen gjennomførte i 2019 en forvaltningsrevisjon av utvalgte sider ved virksomhetsstyringen med vekt på økonomisk internkontroll i Oslo Havn KF (heretter Oslo Havn) var tilfredsstillende. Undersøkelsen viste at Oslo Havn hadde etablert rutiner og praksis som på flere områder kunne bidra til tilfredsstillende virksomhetsstyring på økonomiområdet. Undersøkelsen viste også svakheter og mangler på flere viktige områder.

I oppfølgingsundersøkelsen har Kommunerevisjonen undersøkt om Oslo Havn, havnestyret og byråden for næring og eierskap hadde iverksatt varslede tiltak og fulgt opp politiske føringer fra behandlingen av rapport 11/2019. Oppfølgingsundersøkelsen viser at Oslo Havn delvis hadde fulgt opp bystyrets føring og iverksatt varslede tiltak på noen områder. Foretaket hadde i hovedsak fulgt opp føringen om etterlevelse av kommunens regelverk. Foretaket hadde delvis iverksatt meldte tiltak knyttet til fakturagrunnlag for utleie og internkontrolltiltak ved fakturering, men hadde ikke iverksatt meldte tiltak i fagsystemet Lydia. Havnestyret hadde iverksatt meldte tiltak, Kommunerevisjonen stiller spørsmål ved om havnestyrets oppfølging av varslede tiltak var fullt ut i tråd med bystyrets føring. Byråden for næring og eierskap hadde iverksatt meldte tiltak og fulgt opp bystyrets føring.

Saksfremstilling:

I det følgende presenteres hovedkonklusjonene i rapport 11/2019 og den politiske behandlingen av rapporten. Deretter presenteres resultatet av Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse i 2022.

1. Forvaltningsrevisjonen (11/2019)

Kommunerevisjonen undersøkte i 2019 om utvalgte sider ved virksomhetsstyringen med vekt på økonomisk internkontroll i Oslo Havn, var tilfredsstillende.

Undersøkelsen viste at Oslo Havn hadde etablert rutiner og praksis som på flere områder kunne bidra til tilfredsstillende virksomhetsstyring på økonomiområdet. Foretaket hadde i hovedsak etablert internkontrollrutiner og rolledeling i behandlingen av inntekter, anskaffelser, reiseregninger og behandling av habilitetsspørsmål. Foretaket hadde også kommunisert det etiske regelverket til ansatte. Styret hadde på flere områder fulgt opp foretakets system for økonomisk interkontroll, men hadde et forbedringspotensial når det gjaldt oppfølging av foretakets risikostyring.

Undersøkelsen viste også mangler og svakheter på flere viktige områder:

- Det var svakheter ved gjennomføringen og oppfølgingen av annenlinjekontroll og mangler ved etterlevelsen av rutiner og regelverk for anskaffelser.
- Det var svakheter ved risikostyringen knyttet til økonomisk internkontroll.
- Foretaket hadde ikke i tilstrekkelig grad ivare tatt tilgangsstyring og sporbarhet av brukeraktiviteter for systemer som behandlet vesentlige økonomiske transaksjoner.
- Kontrollen med havnedirektørens reiseregninger var ikke tilfredsstillende.

Kommunerevisjonen anbefalte at Oslo Havn burde

- sørge for skriftlig dokumentasjon av ansvar og oppgaver ved utarbeidelse av fakturagrunnlaget for utleie og vurdere behovet for internkontrolltiltak ved fakturering av utleie.
- iverksette tiltak for å sikre bedre etterlevelse av internkontrollen på anskaffelsesområdet.
- iverksette tiltak for å styrke annenlinjekontrollen og oppfølgingen av denne.
- iverksette tiltak for å styrke risikostyringen på økonomiområdet.
- iverksette tiltak for å sikre at roller og tilganger til systemer som behandler vesentlige økonomiske transaksjoner, er klart definert og basert på tjenstlige behov, og sikre nødvendig sporbarhet av brukeraktiviteter i slike systemer.

Kommunerevisjonen anbefalte at havnestyret burde

- vurdere tiltak for å forbedre ivaretagelsen av påseansvaret hva angår Oslo Havns risikostyring på økonomiområdet.
- påse at det etableres nødvendig kontroll av havnedirektørens reiseregninger.

Byråden for næring og eierskap, havnestyret og administrasjonen i Oslo Havn varslet tiltak som gjengis i kapittel 3.

2. Politisk behandling av forvaltningsrevisjonen

Kontrollutvalget behandlet rapporten i møte 24. september 2019 (sak 76) og fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret merker seg at Kommunerevisjonens rapport 11/2019 Økonomisk internkontroll i Oslo Havn KF viser at Oslo Havn KF hadde etablert rutiner og praksis som på flere områder kunne bidra til tilfredsstillende virksomhetsstyring på økonomiområdet.

Bystyret merker seg videre at det var mangler og svakheter knyttet til økonomisk internkontroll. Dette gjaldt blant annet viktige området som risikovurderinger, anskaffelser, tilgangsstyring og sporbarhet i viktige IT-systemer og havnedirektørens reiseregninger. Havnestyret hadde et forbedringspotensial når det gjaldt oppfølging av foretakets risikostyring.

Bystyret peker videre på at rutiner rundt reisevirksomhet og reiseregninger, rutiner for anskaffelser og svakhet i tilgangsstyring har vært tema for flere tidligere undersøkelser av Oslo Havn. Bystyret understreker at foretaket skal etterleve det samme kommunale regelverk som i Oslo kommune for øvrig.

Bystyret ser alvorlig på de avdekkede manglene og svakhetene. Bystyret merker seg at Oslo Havn KF har iverksatt og skal iverksette tiltak, og understreker viktigheten av at de varslede tiltakene følges opp.

Bystyret tar for øvrig rapport 11/2019 til orientering.

Samferdsels- og miljøutvalget behandlet saken i møte 4. desember 2019 (sak 114). Utvalget gjorde kontrollutvalgets innstilling til sin egen og oversendte innstillingen til bystyret. Bystyret behandlet saken i møte 18. desember 2019 (sak 402). Samferdsels- og miljøutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

3. Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse

Ifølge kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav e), jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5, skal kontrollutvalget påse at vedtak bystyret treffer ved behandlingen av forvaltningsrevisjonsrapporter, blir fulgt opp. Det er byrådet som har ansvaret for oppfølgingen av bystyrets vedtak, jf. kommuneloven § 10-2 første ledd og § 13-1 fjerde ledd. Det ligger ikke til kontrollutvalget å fastsette hvordan administrasjonen skal følge opp påviste avvik/svakheter.

Kommunerevisjonen har undersøkt om tiltakene som ble varslet av byråden for næring og eierskap, Oslo Havn og havnestyret er iverksatt, samt om føringer fra behandlingen av rapporten i bystyrets organer er fulgt opp. Vi legger til grunn følgende føringer fra bystyrets vedtak:

- Bystyret understreker at foretaket (Oslo Havn) skal etterleve det samme regelverket som Oslo kommune for øvrig. Kommunerevisjonen legger til grunn at bystyret viste til det kommunale regelverket for anskaffelser, reiseregninger og tilgangsstyring i systemene Port og Lydia.
- Bystyret merker seg at Oslo Havn har iverksatt og skal iverksette tiltak, og understreker viktigheten av at de varslede tiltakene følges opp.

Dataene er i hovedsak innhentet i perioden mai–juni 2022, og består av skriftlige redegjørelser og oversendt dokumentasjon fra Oslo Havn og havnestyret. I den delen av oppfølgingsundersøkelsen som omhandler fagsystemene Port (tidligere Portwin) og Lydia har Kommunerevisjonen også benyttet resultater fra Kommunerevisjonens gjennomgang av internkontroll i Port og Lydia. Denne IT-revisjonen ble gjennomført i 2021 som en del av regnskapsrevisjonen. Gjennomgangen inngikk i rapport 2/2022 *Oppsummering av utvalgte undersøkelser gjennomført i regnskapsrevisjonen 2021* og ble behandlet i kontrollutvalgets møte 29. mars 2022 (sak 22). Oslo Havn, havnestyret og byråden for næring og eierskap har hatt mulighet til å komme med tilbakemelding på utkast til sak og Kommunerevisjonens vurderinger.

Vi har gjennomført en ordinær oppfølgingsundersøkelse i tråd med oppdraget fra kontrollutvalget. Oppfølgingsundersøkelsens innretning gjør at vi i hovedsak ikke har kunnet klarlegge effekten av tiltak og om de er tilstrekkelige.

I det følgende gjør vi nærmere rede for varslede tiltak etter forvaltningsrevisjonen, status da oppfølgingsundersøkelsen ble gjennomført og Kommunerevisjonens vurderinger.

3.1 Byråden for næring og eierskap

3.1.1 Oppfølging av rapport 11/2019

Tiltak og politisk føring

Byråden for næring og eierskap meldte at rapporten ville bli fulgt opp i styringsdialogen med Oslo Havn.

Status på oppfølgingstidspunktet

Byråden oppga at rapport 11/2019 hadde blitt fulgt opp i styringsdialogen med Oslo Havn. I tildelingsbrevet for 2020 fra Byrådsavdeling for næring og eierskap til Oslo Havn ble det vist til anbefalingene og konklusjonene i rapport 11/2019. I kontaktmøtet mellom byrådsavdelingen og foretaket 16. juni 2020 viste Oslo Havn til at fagsjef for compliance var ansatt, prosjekthåndbok for gjennomføring av investeringsprosjekter var utarbeidet, og at kompetanse og kapasitet på anskaffelser var styrket. Videre opplyste Oslo Havn i møtet om at foretaket var i prosess for å anskaffe ekstern internrevisjon og arbeidet med tiltak for å sikre bedre etterlevelse av internkontroll på anskaffelsesområdet.

I kontaktmøtet mellom byrådsavdelingen og foretaket 18. desember 2020 opplyste Oslo Havn at PwC var valgt som foretakets internrevisor. Ifølge Oslo Havns presentasjon var alle tiltakene i foretakets oppfølgingsplan etter rapport 11/2019 lukket, med unntak av sporbarhet i Lydia. I presentasjonen ble det opplyst om at foretaket vurderte alternativer for Lydia, og at systemforvalter for Lydia i Oslo Havn hadde laget kravspesifikasjon for loggfunksjonalitet i Lydia som skulle sikre nødvendig sporbarhet.

I kontaktmøtet mellom byrådsavdelingen og foretaket 25. oktober 2021 ble det opplyst at havnestyret hadde vedtatt å etablere et revisjonsutvalg som skulle fokusere på forebygging. I foretaksmøtet mellom byrådsavdelingen og Oslo Havn 4. april 2022 oppga foretaket at revisjonsutvalget var opprettet med tre styremedlemmer som skulle følge opp alle interne og eksterne revisjonsrapporter jf. delkapittel 3.2.1. Ifølge referatet var det også besluttet korrigerende tiltak i Port, mens Lydia skulle erstattes.

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden for næring og eierskap hadde iverksatt varslede tiltak og med det fulgt opp den politiske føringen.

3.2 Havnestyret

3.2.1 Ivaretagelsen av påseansvaret på økonomiområdet

Varslet tiltak

Havnestyret ville vurdere tiltak for å bedre ivaretagelsen av påseansvaret hva angikk Oslo Havns risikostyring på økonomiområdet.

Status på oppfølgingstidspunktet

Havnestyret oppga at Oslo Havn i oktober 2020 hadde engasjert ekstern internrevisjon for å forbedre påseansvaret hva angikk Oslo Havns risikostyring. Internrevisjonen skulle gjennomføre sine aktiviteter med utgangspunkt i en årlig revisjonsplan som var godkjent av havnestyret. Resultatene av internrevisjonsaktiviteter skulle rapporteres til ledelsen, kontrollfunksjoner og havnestyret. Internrevisjonen leverte blant annet rapporten *Rådgivningsorientert bistand på risikostyring* 31. mai 2021. Internrevisoren leverte tre rapporter i januar 2022 innenfor følgende temaer: personvern og informasjonssikkerhet, gjennomgang av varslingsordningen i Oslo Havn og gjennomgang av havnedirektørens reiseregninger.

Havnestyret hadde som nevnt opprettet et revisjonsutvalg med tre medlemmer i 2021. Ifølge utvalgets instruks skulle det bidra til å styrke og effektivisere havnestyrets arbeid med blant annet risikostyring, internkontroll, etterlevelse og internrevisjon.

Kommunerevisjonens vurdering

Havnestyret hadde iverksatt meldte tiltak.

3.2.2 Havnedirektørens reiseregninger

Varslet tiltak

Havnestyret ville påse at det ble etablert tilfredsstillende kontroll av havnedirektørens reiseregninger.

Status på oppfølgingstidspunktet

Kontrollen med reiseregningene var lagt til internrevisor ved PwC. Internrevisjonenes mandat var å bidra til Oslo Havns måloppnåelse ved å evaluere og forbedre effektiviteten av foretakets prosesser for risikostyring, internkontroller og styringssystemer. Internrevisjonen skulle også vurdere etterlevelse av lovverk, pålegg fra offentlige myndigheter, samt forebygge og avdekke eventuelle misligheter. Internrevisjonens mandat ble lagt frem for havnestyret i møte 24. februar 2021. Internrevisoren skulle ifølge mandatet gjennomgå havnedirektørens reiseregninger og avgi en halvårlig rapport til havnestyret. Reiseregningene skulle endelig godkjennes av havnestyrets leder med basis i internrevisjonens rapport.

I internrevisors første rapport *Gjennomgang av havnedirektørens reiseregninger* fra 21. januar 2022 ble havnedirektørens reiseregninger fra 1. januar 2021 til 31. desember 2021 kontrollert. Internrevisjonen pekte på enkelte forbedringsområder. Dette gjaldt blant annet at havnedirektørens fritak for forhåndsgodkjennelse av reisen ble nedfelt i en rutine, samt vurdere hvorvidt rutinen inneholdt tilstrekkelige krav til dokumentasjon av reisens formål.

Kommunerevisjonens vurdering

Havnestyret hadde iverksatt varslet tiltak. Kommunerevisjonen merker seg forbedringsområdene som ble påpekt i internrevisjonsrapporten fra januar 2022.

3.2.3 Oppfølging av bystyrets føring

Bystyrets føring

Bystyret understreket viktigheten av at de varslede tiltakene følges opp.

Status på oppfølgingstidspunktet

Oslo Havn opprettet en oppfølgingsplan etter rapport 11/2019. Planen inneholdt Kommunerevisjonens sentrale vurderinger og anbefalinger, samt Oslo Havns iverksatte eller planlagte tiltak. Oppfølgingsplanen datert 26. mai 2020 ble tatt til orientering på havnestyrets møte 11. juni 2020. Havnestyret behandlet ikke senere saker om oppfølging av rapport 11/2019. På spørsmål fra Kommunerevisjonen vedrørende havnestyrets oppfølging av meldte tiltak, viste styret kun til oppfølgingsplanen. Relevante punkter om selve gjennomføringen av planen er omtalt i delkapittel 3.3. Som omtalt i delkapittel 3.3 hadde ikke Oslo Havn iverksatt samtlige varslede tiltak etter rapport 11/2019, og enkelte andre tiltak ble ikke iverksatt før januar 2022.

Kommunerevisjonens vurdering

Havnestyret hadde behandlet en statusrapportering for tiltak etter forvaltningsrevisjonen. Kommunerevisjonen merker seg at havnestyret ikke senere fulgte opp at alle tiltak ble iverksatt og stiller spørsmål ved om dette fullt ut er i tråd med føringen fra bystyret.

3.3 Oslo Havn

Oslo Havn varslet at det skulle vurderes eller iverksettes tiltak knyttet til samtlige anbefalinger i rapport 11/2019. Foretaket meldte at ambisjonen var å iverksette og gjennomføre tiltakene innen utgangen av 2019.

3.3.1 Faktagrunnlag for utleie og internkontrolltiltak ved fakturering

Varslet tiltak

Oslo Havn meldte at skriftlige rutiner for utleie skulle gjennomgås og oppdateres for å påse at ansvar og oppgaver ved utarbeidelse av fakturagrunnlag for utleie var tilfredsstillende ivarettatt, og vurdere ytterligere kontrolltiltak ved utfakturering.

Status på oppfølgingstidspunkt

Oslo Havn oppga at foretaket var i prosess for å anskaffe et nytt system for næringsutleie. Ifølge Oslo Havn innebar dette at foretaket i fremtiden ville ha et eget dedikert system for næringsutleie, i motsetning til dagens system Lydia som behandlet både forvaltning, drift og vedlikehold og næringsutleie. Systemet skulle ifølge Oslo Havn ivareta alle prosesser knyttet til kontrakhåndtering i næringsutleievirksomheten, fra kontraktsinngåelse til kontrakten opphører.

Oslo Havn oppga at det var utarbeidet nye rutiner knyttet til utleie mv. per august 2022, men de var ikke godkjent av havnedirektøren og derfor ikke tatt i bruk. Rutinene var ut over dette ikke blitt oppdatert siden rapport 11/2019. Foretaket oppga at det ikke var vurdert behov for å implementere de oppdaterte rutinene ettersom fagsystemet for næringsutleie var uendret. De oppdaterte rutinene ville ifølge Oslo Havn tre i kraft når det nye fagsystemet var på plass.

Oslo Havn oppga at det skulle utarbeides ny kontraktsmal basert på standardbetingelser for næringsutleie. Ifølge Oslo Havn kunne det være aktuelt å reforhandle kontrakter som ikke passet inn i en standard næringsutleieprosess, ettersom foretaket hadde opplevd at avvik fra standard næringsutleieprosess hadde skapt utfordringer knyttet til fakturering og annen oppfølging.

Kommunerevisjonens vurdering

Oslo Havn hadde delvis iverksatt meldte tiltak. Oslo Havn oppga at nye rutiner var utarbeidet, men ikke tatt i bruk.

3.3.2 Etterlevelse av internkontroll ved anskaffelser

Varslet tiltak

Oslo Havn ville gjennomgå rutinene på anskaffelsesområdet for å sikre bedre etterlevelse. Kompetansen og kapasiteten på anskaffelsesområdet skulle styrkes blant annet ved at det skulle bygges opp et sentralt kompetansemiljø som skulle styrkes med en stilling. Det skulle ikke lenger gjennomføres anskaffelser i regi av andre avdelinger.

Status på oppfølgingstidspunkt

Ifølge foretakets statusbeskrivelse i deres plan for å følge opp forvaltningsrevisjonen, var tiltak på anskaffelsesområdet markert som «lukket» per 26. mai 2020. I planen ble det oppgitt at kompetanse og kapasitet vedrørende anskaffelser skulle styrkes ved et sentralt kompetansemiljø bestående av tre innkjøpere med helhetlig fagansvar for planlegging, gjennomføring og oppfølging av alle anskaffelser i Oslo Havn.

Oslo Havn oppga at seksjonen for økonomi, IT og anskaffelser ble overført til Finansavdelingen i juli 2019. Endringen innebar ifølge Oslo Havn at prosjektlederne i Eiendomsavdelingen ikke lenger skulle gjennomføre egne enkeltanskaffelser. Ifølge foretaket var rutinene på anskaffelsesområdet gjennomgått for å sikre bedre etterlevelse. Kommunerevisjonen fikk i forbindelse med oppfølgingsundersøkelsen oversendt reviderte versjoner av anskaffelsesrutinene fra 2019, 2021 og gjeldene versjoner for 2022. Som planlagt ble det ansatt én ny innkjøper i 2019 i tillegg til seksjonens to faste innkjøpere.

Kommunerevisjonens vurdering

Oslo Havn hadde iverksatt varslede tiltak.

3.3.3 Annenlinjekontroll og risikostyring

Varslet tiltak

Oslo Havn ville styrke risikostyring og etterlevelse av lover, forskrifter og retningslinjer gjennom opprettelsen av en seksjon som ville få ansvar for å koordinere governance, risikostyring, kontrollaktivitetene med videre.

Oslo Havn meldte videre at foretaket skulle arbeide for å få på plass en instruks for gjennomføring av investeringsprosjekter og et fullmaktsdokument med en fullmaktsmatrise, basert på risikovurderingen fra februar 2019.

Status på oppfølgingstidspunktet

Foretaket hadde medio 2020 opprettet Seksjon for compliance. Fagsjef for compliance tiltrådte 1. mai 2020 og var den eneste ansatte i seksjonen. Ifølge Oslo Havn hadde fagsjef for compliance ansvar for å koordinere governance, risikostyring, etterlevelse og koordinere internrevisjonsaktiviteter. Foretaket oppga videre at fagsjefen rapporterte til direktør for finans og organisasjon. Havnestyret hadde som nevnt i kapittel 3.2.2 engasjert internrevisor fra PwC.

Oslo Havn hadde utarbeidet en ny instruks for gjennomføring av investeringsprosjekter, *Prosjekthåndboken*. Dokumentet var gyldig fra 2. november 2020. Ifølge håndboken skulle det leveres statusrapport på prosjektene én gang i måneden. Statusrapporten skulle blant annet inneholde overordnet prosjektstatus, fremdrift, økonomi og risiko. Vesentlige avvik skulle umiddelbart rapporteres til prosjekteier. Ifølge Oslo Havn ble det ansatt en ny økonomicontroller i august 2019 som hadde som prioritert oppgave å sørge for oppfølging av investeringsprosjekter. Oslo Havn hadde opprettet et fullmaktsdokument for foretaket.

Dokumentet beskrev beslutningsnivåer, ansvar, fullmakter og prinsipper for delegering av fullmakter i Oslo Havn. Instruksen og fullmaksdokumentet var blant annet basert på risikovurderingen fra 2019.

Kommunerevisjonens vurdering

Oslo Havn hadde iverksatt varslede tiltak.

3.3.4 Roller, tilganger og sporbarhet i IT-systemene Port og Lydia

Varslet tiltak

Oslo Havn meldte at bedre tilgangsstyring vil bli ivarettatt i en ny versjon av Port systemet i løpet av høsten 2019. For Lydia ville Oslo Havn iverksette ytterligere tiltak i tråd med mulighetsrommet i systemet for å sikre at roller og tilganger til systemer som behandler vesentlige økonomiske transaksjoner var klart definert og basert på tjenstlige behov, og sikre nødvendig sporbarhet av brukeraktiviteter.

Status på oppfølgingstidspunktet

Kommunerevisjonens IT-revisjon av Port og Lydia høsten 2021 fant at samtlige 46 brukere i Port hadde administratortilgang og at det ikke hadde vært endringer i rolleoppsettet i systemet siden rapport 11/2019. Oslo Havn oppga i sitt svar til oppfølgingsundersøkelsen at nytt tilgangssystem i Port var operativt fra januar 2022. Ifølge foretaket innebar dette at det var etablert flere roller slik at det i større grad var mulig å differensiere tilgangen til systemet. Kommunerevisjonen fikk tilsendt et uttrekk av brukere og roller i Port, det var 46 brukere i systemet fordelt på 21 ulike roller per mai 2022. 12 av brukerne hadde administratortilgang.

I Oslo Havns oppfølgingsplan etter rapport 11/2019 vurderte foretaket det som lite aktuelt å gjennomføre en egen anskaffelse for å erstatte Lydia. I august 2022 oppga Oslo Havn at det hadde vært kontakt med Byrådsavdeling for næring og eierskap vedrørende utvikling av et felles forvaltnings-, drift- og vedlikeholdssystem for foretakene under byrådsavdelingen. Foretaket hadde i den forbindelse besluttet at Lydia skulle erstattes av et nytt system i løpet av 2022. Krav til sporbarhet og tilgangskontroll inngikk i kravspesifikasjonen for det nye systemet. Oslo Havn oppga at konkurransens innleveringsfrist var 17. august 2022. Foretaket anslo at det nye systemet ville tas i bruk utover i første halvår 2023.

Videre oppga Oslo Havn at det ikke var mulig å melde inn ønsker om forbedringer av Lydia til systemleverandør ettersom leverandøren skulle fase ut systemet. I forbindelse med Kommunerevisjonens IT-revisjon av Port og Lydia oppga Oslo Havn at den siste versjonen av Lydia blant annet inneholdt en endringslogg og bedre rapporteringsmuligheter. På oppfølgingstidspunktet oppga imidlertid foretaket at den siste versjonen av Lydia ikke ville bli implementert, ettersom fokus var på å få på plass erstatningssystemet i første halvår 2023. Oslo Havn oppga at det ble gjennomført manuelle kvalitetskontroller av fakturagrunnlaget i Lydia.

Kommunerevisjonens vurdering

Oslo Havn hadde delvis iverksatt meldte tiltak. For Port var nytt tilgangssystem med flere roller og større differensiering av tilganger på plass, men dette ble først iverksatt i begynnelsen av 2022 og ikke høsten 2019 som varslet av foretaket. Når det gjelder Lydia var det ikke iverksatt tiltak i tråd med det som var meldt. Kommunerevisjonen merker seg at foretaket nå sier at det skal anskaffes et nytt system til erstatning for Lydia.

3.3.5 Etterlevelse av kommunalt regelverk

Bystyrets føring

Bystyret understreket at foretaket skulle etterleve det samme kommunale regelverk som i Oslo kommune for øvrig. Kommunerevisjonen legger til grunn at bystyret viser til det kommunale regelverket for anskaffelser, reiseregninger og tilgangsstyring i systemene Port og Lydia.

Status på oppfølgingstidspunktet

Oslo Havn oppga at de interne rutinene for anskaffelser var gjennomgått for å sikre at rutinene var i samsvar med Oslo kommunes regelverk (jf. omtale av rutiner i delkapittel 3.3.2). Ifølge Oslo Havn innebar dette også at interne kontrollrutiner som var mer omfattende enn standarden i Oslo kommune ble fjernet fra rutinene. Når det gjaldt reiseregninger oppga Oslo Havn at havnestyret hadde sikret tilfredsstillende kontroll av havnedirektørens reiseregninger gjennom internrevisjonsaktiviteter ved PwC (se omtale i delkapittel 3.2.2). For reiseregninger fant Kommunerevisjonen i rapport 11/2019 ikke andre svakheter eller mangler for ordinære ansatte. Nytt tilgangssystem i Port var som beskrevet i delkapittel 3.3.4 operativt og i bruk fra januar 2022. Det var ikke iverksatt meldte tiltak i Lydia, som beskrevet i delkapittel 3.3.4. For øvrige systemer skulle det ifølge Oslo Havn gjennomføres fortløpende tilgangskontroller av systemforvalter.

Kommunerevisjonens vurdering

Oslo Havn hadde i hovedsak fulgt opp bystyrets føring.

4. Kommunerevisjonens konklusjon

Byråden for næring og eierskap hadde iverksatt meldte tiltak og med det fulgt opp bystyrets føring.

Havnestyret hadde iverksatt meldte tiltak, men Kommunerevisjonen stiller spørsmål ved om havnestyret fullt ut hadde fulgt opp den politiske føringen om å følge opp de varslede tiltakene.

Oppfølgingsundersøkelsen viser at Oslo Havn hadde iverksatt varslede tiltak på noen områder, blant annet når det gjaldt styrkning av kapasitet på anskaffelsesområdet og risikostyring. Oslo Havn hadde med det også delvis fulgt opp bystyrets føring om viktigheten av at varslede tiltak ble fulgt opp. Foretaket hadde i hovedsak fulgt opp føringen om etterlevelse av kommunens regelverk. Foretaket hadde delvis iverksatt meldte tiltak knyttet til fakturagrunnlag for utleie og internkontrolltiltak ved fakturering. Foretaket hadde ikke iverksatt meldte tiltak i fagsystemet Lydia. Kommunerevisjonen merker seg Oslo Havns ambisjon om å iverksette meldte tiltak innen utgangen av 2019, men at enkelte av tiltakene først ble iverksatt i 2022.

Unn H. Aarvold
kommunerevisor

Morten Engebretsen
ass. avdelingsdirektør

Mottakere:
Kontrollutvalget

